

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

7-8. évfolyamos tanulók számára

3. forduló

Össz.pontszám:	78 p	
----------------	------	--

Név:.....

Iskola neve: .....

1. Talált tárgyak osztálya

A következő szólásokat, közmondásokat egy-egy tárggyal kell kiegészítened toldalékos formában, majd a jelentések betűjelét a mondat után írni. Figyelj, mert két magyarázatot nem tudsz beilleszteni a táblázatba! A következő tárgyak között válogathatsz (csak 5-re lesz szükséged):

tányér, bot, kalap, ing, kereszt, kabát, pohár, korona, váza, cipő

Mindenkinek megvan a maga _____.	
Többbe kerül a gomb, mint a _____.	
Öntsünk tiszta vizet a _____!	
Akinek nem _____, ne vegye magára!	
Aki _____ köszön, annak doronggal felelnek.	

5p	
----	--

- A) Nem gazdaságos.
- B) Senki sem kerülheti el a nehézségeket az életben.
- C) Csak azzal foglalkozz, ami rád vonatkozik!
- D) Fontos, hogy világosan beszéljünk.
- E) Bárkivel előfordulhat, hogy hibázik.
- F) Vállald a nehézségeket, ha a célt el akarod érni!
- G) Ne várd, hogy kedvesek legyenek hozzád, ha te magad is harcias vagy!

5p	
----	--

2. Csak helyesen!

Az alábbi szavakból hiányzik a j vagy ly betű. Pótold a megfelelő betűket!

bá__os,   muszá__,   se__mes,   tuta__,   le__tő,
bo__hos,   sü__ed,   zsámo__,   karva__,   kevé__,

10p	
-----	--

3. Helyesírási totó

Válaszd ki a helyesen írt szavakat! Ha az első a helyes, akkor írd a négyzetbe az 1-es számot, ha a második, írd a 2-es számot. Ha mindkettő, akkor az x-et!

	1.	2.	Tipp
1.	kerül	kerül	
2.	hirdet	hírdet	
3.	szakál	szakáll	
4.	higyje	higgye	
5.	had	hadd	
6.	leg-el-ső	le-gel-ső	
7.	pec-hes	pe-ches	
8.	turista	túrista	
9.	árboc	árbóc	
10	Anett-tel	Anettel	
11.	február 1-én	február 1-jén	
12.	tízes	tízes	
13.	jegygyűrű	jegyűrű	
+1	bólintgat	bólingat	

14p	
-----	--

4. Petőfi, a világhíró

Az elmúlt százötven év alatt a világban 340 helyen állítottak köztéri szobrot a költőnek, ezek közül a helyszínek közül olvashatsz néhányat a következő feladatban. A változatosság kedvéért találsz közöttük megyét, tájegységet, utcanévet, földrészt, intézményt.

a) Írd le a tulajdonneveket folyóírással!

LENGYELALFÖLD _____

KÁRPÁTALJA _____

VOROVSKIJUTCA _____

OHRIDITÓPARTJA _____

DÉLAMERIKA _____

10p	
-----	--

b) A következő tulajdonneveket –i képzővel láttuk el!

MÁRAMAROSMEGYEI _____

TÁVOLKELETI _____

ECUADORI KULTURÁLIS KÖZPONTI _____

6p	
----	--

5. Illatosan

Az alábbi szöveg időutazásra hív: az illatok világában fogunk elmerülni. Olvasd el a részletet, majd válaszolj a kérdésekre!

Az első ismert parfümkészítő, Tapputi nevét egy Kr. e. 1200 körül készült mezopotámiai ékírásos tábla őrizte meg.

A parfümkészítés igen jelentős és megbecsült munkának számított az ókori Egyiptomban, ahol egyes „mágikus illatú” balzsamokat Ré napisten verejtékének neveztek.

Ellentétben a mai parfümökkel az ókoriak olaj alapúak voltak. Elkészítési módjuk egyszerűnek bizonyult: olívaolajba áztattak különböző növényeket, legtöbbször levendulát, liliomot, rózsát vagy mandulát.

Avicenna (980-1037) perzsa orvos és vegyész nyert ki először virágokból olajat. Módszerét a keresztések közvetítésével ismerte meg Európa.

Az első európai, alkohol bázisú parfümöt királynévíznek vagy magyar víznek hívták. A 14. században készült egész Európát meghódító parfüm – amelynek eredeti receptje mára már elveszett, a későbbiek szerint pedig főként rozmaringot és kakukkfűvet tartalmazott – a hagyomány szerint Károly Róbert magyar király lengyel felesége, Erzsébet királyné parancsára készült.

A parfümiparág fellendülése a nagy pestisjárványoknak volt köszönhető, ugyanis a korabeli európaiak meg voltak győződve arról, hogy a mérgező gőzök a fő bűnösök a fekete halál elterjedéséért. Így már a kezdetektől fogva különböző növényi olajokat használtak a levegő megtisztítása végett.

A világ első mesterségesen előállított parfümje 1921-ben jött létre Franciaországban, a Chanel No. 5 nevet kapta, az északi sarkkörön túli világ ihlette, és több mint 80 összetevő felhasználásával készült. Hamarosan a legnépszerűbb illat lett, és máig a legtöbbet eladott parfümnek számít.

Forrás: <https://mult-kor.hu/10-erdekesség-a-parfumk-trteneterol-20161215>

a) Töltsd ki a táblázatot a hiányzó adatokkal!

Idő	Helyszín	Esemény
Kr.e. 1200		
	Perzsia	
		a királynévíz megjelenése
	Franciaország	

b) Igaz – hamis

- Az első parfüm készítőjének Rét tartjuk. IGAZ - HAMIS
A királynévíz a mai napig népszerű Európában. IGAZ - HAMIS
A mai parfümök olaj alapúak. IGAZ - HAMIS
A parfümöknek gyógyító hatást is tulajdonítottak. IGAZ – HAMIS

4p

c) Számozással tedd időrendbe a következő állításokat!

- Alkohol bázisú parfüm gyártása. _____
Olívaolajba különböző növényeket áztatnak. _____
Mesterséges úton állítanak elő parfümöt. _____
Virágokból nyernek ki olajat. _____

4p

d) A fenti szöveg egyes mondataiból kiemeltünk egy-egy szót, majd más mondatokba ültettük, illetve új mondatot illesztettünk az eredetihez. Melyik állítás igaz a szópárokra? A helyes választ karikázd be!

A parfümkészítés igen jelentős és megbecsült munkának számított az ókori Egyiptomban.
Számított a nagybátyja segítségére.

- x) azonos alakú szó   y) többjelentésű szó   z) egyjelentésű szó

A világ első mesterségesen előállított parfümje 1921-ben jött létre Franciaországban, a Chanel No. 5 nevet kapta.
Nem lehet komolyan venni, mert minden mondata után hangosan nevet.

- x) többjelentésű szó   y) hasonló hangzású szó   z) azonos alakú szó

A parfümiparág fellendülése a nagy pestisjárványoknak volt köszönhető.
Az új utak megépítésével kezdetét vette a kereskedelem felvirágzása.

- x) hasonló hangzású szó   y) egyjelentésű szó   z) rokon értelmű szó

6p

e) Tedd jelen időbe és felszólító módba a szöveg igéit! Ügyelj arra, hogy a szám, a személy és a ragozás se változzon!

elveszett		használtak	
számított		tartalmazott	
voltak		ihlette	

6p

